

LƏTAFƏT ƏLİYEVƏ
BADU
Zahid Xəlil küç
latafat_aliyeva@mail.ru

NƏSİMİ ŞEİRLƏRİNDƏ ARXAİK FORMALAR

Xülasə

Böyük Azərbaycan şairi Nəsimi doğma dilimizdə poeziyasının ən qiymətli nümunələrini yaratmışdır. O, elmi-fəlsəfi fikirlərini özünə məxsus üslubda bədii dillə məharətlə etmişdir.

Nəsimi dili Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında mühüm rol oynamışdır. Nəsimi yaradıcılığının araşdırılması Azərbaycan dilinin tarixi inkişafını öyrənmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Nəsimi dili Azərbaycan dilinin qədim köklərə malik olduğunu sübut edir. O, əsərlərində ana dilinin zənginliklərindən, incəliklərindən, xüsusən də canlı xalq dilində işlənən söz və ifadələrdən məharətlə istifadə etmişdir.

Biz təqdim etdiyimiz məqalədə Nəsimi poeziyasının dil xüsusiyyətlərini müasir Azərbaycan dilinin bugünkü səviyyəsi ilə müqayisədə araşdırmışıq. Tədqiqatda Nəsiminin şeirlərində arxaik dil vahidləri dilin fonetik, lekik, morfoloji və sintaktik səviyyələri üzrə təhlil edilir. Onun əsərlərində arxaik sözlərin çoxunu qədim Azərbaycan-türk sözləri təşkil edir. Onların əksəriyyəti bu gün də ədəbi dilimizdə işlənir. Bəziləri ilə tamamilə köhnəlmiş bir qismi isə dialektlərin tərkibində qalmaqdadır.

Məqalə Nəsimi ədəbi irsinin araşdırılması istiqamətində əhəmiyyətlidir.

Açar sözlər: dil işarələri, fonetik səviyyə, leksik səviyyə, qrammatik səviyyə, arxaik formalar

İ.Nəsimi Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində anadilli şeirin banisi, söz sənətinin misilsiz ustadı kimi tanınmış sənətkarlardandır. Onun Azərbaycan, fars və ərəb dillərində dövrün əxlaqi, ictimai və siyasi mövzuları ilə bağlı yazdığı qiymətli əsərlərində tarixi, fəlsəfi və ədəbi görüşləri öz bariz əksini tapmışdır. T.Kərimli yazmışdır: «Şairin üç dildə yazılmış şeirləri bədii cəhətdən sənətkarlıqla işlənmişdir. Xüsusən onun ana dilində yazdığı əsərləri bütün türkdilli xalqlar üçün nümunə ola biləcək yüksək poetik bir üslubda qələmə alınmışdır. Bir çox başqa klassiklərimiz kimi Nəsimi yaradıcılığının, şairin bədii irsinin ölməzliyi – hər dövrdə kəsb etdiyi yeni ictimai-fəlsəfi məzmun və yüksək sənətkarlığı ilə bağlıdır» (1, s.8).

Nəsimi yaradıcılığı Azərbaycan dilinin tarixi inkişafını tədqiq etmək baxımından da çox əhəmiyyətlidir. O, əsərlərində dilin zənginliklərindən, incəliklərindən məharətlə istifadə etmişdir.

Biz, bu məqalədə Nəsimi poeziyasının dil xüsusiyyətlərini müasir Azərbaycan dilinin bugünkü səviyyəsi ilə müqayisədə araşdırmış, xüsusən də arxaik söz və ifadələri, morfemləri tədqiqata cəlb etmişik.

Dilin leksik vahidlərinin bir hissəsini arxaik formalar təşkil edir. Həmin formalar təkcə sözlərdən ibarət deyil, eləcə də kök və şəkilçi morfemlərdən, sintaktik vahidlərdən də təşkil olunmuşdur. Bu vahidlər vaxtilə qədim abidələrin, klassik Azərbaycan sənətkarlarının əsərlərində işlənmiş, zaman keçdikcə köhnələrək sıradan çıxmışdır. Passiv vahidə çevrilən həmin formalar dilin inkişafı baxımından müəyyən tarixi, iqtisadi səbəblərlə bağlı olaraq fəal işləkliyini itirmişdir.

Böyük Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri İ.Nəsiminin müasir dildə arxaikləşmiş vahidlərinin hamısı eyni aqibətdə deyil. Onların bəzisi tamamilə unudulmuş, bəzisi məhdud dairədə işlədilərək dialekt və şivə sözlərinə çevrilmiş, bəziləri isə başqa bir dilə keçərək yenidən aktivləşə bilmişdir.

Müəyyən dövrün, o cümlədən Nəsimi epoxasına məxsus dil işarələrinin arxaikləşməsinin müxtəlif səbəbləri mövcuddur. Birincisi, işarə sinonim ilə üz-üzə gəlmişdir. Məsələn:

Düşürmüş ayə saçın zillini kölgəsini,
Düşürmək ancılayın sayə şol hümayə düşər.

Bu beytdə şair kölgə (Azərbaycan) sözünün təkrarlanmaması üçün onun ərəb (zilli) və fars (sayə) dillərindən olan sinonimlərindən istifadə etmişdir. Ə.Dəmirçizadə bu barədə yazmışdır: «Nəsimi bir misra və ya bir beyt daxilində həmməna sözləri yanaşı işlətməmişdir ki, bununla da o, bir sözün, xüsusən məcazi mənasını ikinci həmməna sözlə düzgün anlatmaq istəmişdir. Bu cür eyni mənalı sözlərin biri digərinə nisbətən daha güclü işlənmiş və zəif işlənmiş söz tədricən ekvivalenti tərəfindən sıxışdırılaraq dildən çıxarılmışdır» (2, s.97).

İkincisi, arxaik işarə, necə deyərlər, omonimlər həlqəsinə düşmüşdür. Məsələn: yazı (çöl) – çöl (düz) – çöl (bayır) və s., üçüncüsü, işarə bir sıra dil hadisələrinin (fonetik və morfoloji) dəyişmə proseslərinə bu və ya digər dərəcədə məruz qalmışdır. Məsələn: şol → ol → o; kim → ki; şar → sə; ölü → ölü, dirik → diri və s.

Nəsimi poeziyasında indiki dilimiz üçün arxaikləşmiş formaları dilin bir çox səviyyələrində (fonetik, leksik, qrammatik) nəzərdən keçirək.

Fonetik səviyyədə formalar:

Nəsimi dövrünün şeirlərində özünü göstərən fonetik hadisələr, hər şeydən əvvəl, tarixi fonetika faktlarıdır. Nəsimi dilinin tarixi fonetik özəlliklərindən biri söz – işarələrin samit səslə bitməsi, daha doğrusu, qapalı hecaların mövcudluğudur. Məsələn: ayrı → ayrux → ayruğ (özgə, başqa) və s.

Nəzirin yazamaz **ayruğ** əzəl nəqqaşı rüxsarın
Ki, hüsnün dövrü xətm oldu bu rüx sari-dilərəyə.

Sözün axırındakı samit səslərin düşməsi meylə də Nəsimi şeirlərində özünü göstərir. Bu isə, zənnimizcə, həmin dövrün canlı danışq dilinə bir qədər yaxınlaşmasından irəli gəlir. Ümumiyyətlə, açıq hecaya doğru inkişaf bütövlükdə orta yüzilliklər dövrünün xarakterik bir əlaməti sayıla bilər. H.Mirzəzadə yazmışdır: «Sözlərin son qapalı hecasının tərkibindəki samit zəifləyərək düşmüş, açıq hecalı söz kimi sabitləşmişdir. Məsələn: dağlıq → dağlı; uluğ/uluq → ulu; ol → o; kim → ki və s.». (6, s.111).

Bu gün şol mahi-tabanın üzün gör zahir, ey abid
Ki, məhrum oldu ol xasir **ki**, məğrur oldu fərdəyə.

Kəsilgil masivallahdan, özünü bağlagil həqqə,
Dilər isən qiyamətdə, ulu həzrətdə izzətini.

Sait səslərin əvəzlənməsi: döğül, kirpük, gerü, bərü və s.

Samit səslərin əvəzlənməsi: bən (mən), bin (min), taş (daş), oq (ox) və s.

Sual əvəzliliklərində sait düşümü nədir? nədin? neçün? nədərsən? və s.

Y samitinin sözün əvvəlində tarixən işləkliyi müasir dilimizlə müqayisədə arxaikdir: yigirmi, yitürdün, yıldız, yuca və s.

Qeyd edək ki, Azərbaycan dili dialektlərinin təşəkkülü və inkişafı tarixində sözün əvvəlində y samitinin işlənməsi və ya düşməsi, bir sıra hallarda g-ya çevrilməsi özünü göstərmişdir. Söz əvvəlində qapalı saitdən əvvəl y samitinin düşməsi tədricən ümumxalq dili xüsusiyyətinə çevrilmişdir: il, ilan, ildırım, ilxı və s.

Metateza hadisəsinin törətdiyi arxaik formalar:
Tutiyayi-çəşmi binadır əyağın toprağı.

Qoyma dəprənməgə kim ənbəri-sara dökülür.

Dissimilyasiya hadisəsi ilə bağlı arxaik formalar:
Sararmış ərğəvan bənzi kənari-cuyidən tanıq.

Nəsimi şeirlərində şəkildə dəyişilmiş fonetik arxaizmlərə də rast gəlmək olar. Məsələn: əgri – əyri, incinmək – incimək, qonuq – qonmaq, yəğma – yağma, iraq – uzaq, şəm – şam və s.

Leksik səviyyədə arxaik formalar:

Arxaik qatların bir hissəsini semantik arxaizmlər təşkil edir. Bunlar mənasına görə dəyişilmiş sözlərdir.

Ey Nəsimi, çün **ulaşdın**, nuruna, nur istəmə!

ulaşmaq – yetişmək, görüşmək

Musa kimi gər aşiq isən, könlünü **arıt**.
Saf olmayacaq ayinə, didar ələ girməz.
arıtmaq – təmizləmək

Nəsimi leksikasında diqqəti cəlb edən digər bir cəhət dilimizdə bu gün də öz forma və semantikasını saxlayan sözlərin çoxluğudur. Məsələn: uyumaq, tanrı, suç, ortağ, çin, ana, ata, ucuz, ulu ətək, bələk və s.

Leksik arxaizmlər isə bu gün dilimizdə başqa sözlərlə işlənir. Məsələn: ayıtmaq (demək), uçmaq (cənnət), nəsnə (əşya), us (ağıl), duş (yuxu), biliş (dost, tanış) və s.

Kimsə gümanü zənn ilə olmadı həqq ilə **biliş**.
Həqqi bilən bilir ki, mən zənnü gümana sığmazam.

Burada biliş sözü tanış-biliş qəlibində işlənmişdir.

Mən ol **qəvvəs** təki can tərkin etdim
Sənin çöhrəndəki ol xəttü xalə.

qəvvəs – dalğıc (batmış şeyləri çıxarmaq üçün dənizin dibinə dalıb çıxan üzgüçü).

Morfoloji səviyyədə arxaik formalar:

Arxaik isimlər: əsrük – sərxoş; uçmaq – cənnət; damu – cəhənnəm və s.

Qəməzdən misri qılınc vermişsən **əsrük** türkcə kim
Qanbəhasız necə qan etmək dilərsən, etməgil!

Uçmaq ilə rizvan mənəm, **damu** ilə niran mənəm,
Daha ilə nadan mənəm, həm inu, həm an olmuşam.

Arxaik formalar ismin hal şəkilçilərində də müşahidə olunur:
Gül yanağun həsrətindən, bülbül, ey şəm aşiqi.

Burada yiyəlik hal morfoloji göstərici un (sağır nun) variantındadır.

Arxaik sifətlər: ziba – gözəl; gülgün – güllü, gül ətirli; xub – yaxşı və s.
Rüxün rəngi, saçın buyi nə **ziba**, rəngü budur kim,
Güli gülzarə göndərdi, buraxdı mişki səhrayə.

Gəl niqabın tərfini **gülgün** yanağından götür.

Şirin həlavət ol yemiş imiş ki, şidresi,
Zatında **xub** xilqəti şirinüsul ola.

Arxaik fellər: irişmək (çatmaq, yetişmək); ayıtmaq (demək, söyləmək və s.)

İrişdi möcüzi həqqin Nəsimiyə çünkim,
Anın üçün ki, ana həq dedilər əhli-nəzər.

Cavab **ayıtdı**, suç etdim dilim çəkdilər ənsəmdən.

Felin əmr şəkli müasir dilimizdən fərqli olaraq morfoloji göstərici ilə ifadə olunur:

Zülfünü ənbərfəşan etmək dilərsən, etməgil!
Qarəti-din, qəsdi-can etmək dilərsən, etməgil!

Müasir dilimizdə III şəxsin təkində xəbər şəkli Nəsimi əsərlərinin dilində həm dədürür formasında verilmişdir:

Şəmi rüxün surəti qarşıma gəlmiş**dürür**,
Şəşəəsindən mənə şölə düşər, yanaram.

Kövni-məkandır ayətim, zatid**dürür** bidayətim.

Arxaik əvəzlik formaları:

Dilimizin tarixi qrammatikası müxtəlif elmi-nəzəri fikirlərlə zəngin bir dilçilik sahəsidir. Qrammatikanın maraqlı mövzularından biri də əvəzlikdir. H.Mirzəzadə yazmışdır: «Azərbaycan dilində mövcud olan əvəzliliklər özünün inkişafı ərzində elə ciddi bir dəyişikliyə uğramamış, məna və vəzifəsi etibarilə sabit qalmışdır» (3, s.104).

Nəsiminin əsərlərində indiki dövrlə müqayisədə arxaik əvəzlik formaları çoxdur.

I şəxs əvəzliyinin təkində:

Mindən ruhə əcəb **bən** nə için can demişəm.
Tamu etməz şöl əzabi kim **bana** hicran edər.

II şəxsin təkində:

Sən **sana** gər yar isən var, ey könül, yar istəmә!
Yarü dildar ol **sana**, sən yarü dildar istəmә!

III şəxsin təkində:

Bu sirri **ol** bilir kim həqqilə asinadır,

Ol nə bilir ki, düşmədi mehri-rüxün havasına

Səyyarə kimi seyr edərdəm daim **anınla**,
Şol seyredici kövkədi səyyar ələ gəlməz.

III şəxsin cəmində:

Anlar ki, nar əshabıdır, çıxmaz tamudan ta əbəd,
Qalə xəsu fiha cavab **anlar** necəkim yalına.

Nəsiminin dilində öz əvəzliyinin bilavasitə şəxsin özü ilə bağlı olaraq işləndiyini müşahidə etmək olar:

Həzər qıl, anla səni, sən özünü bilməkçin,
Saqın ki, cənnət üçün olmaya yerin dərəkət.

Var özünü faş etmə, Nəsimi, kişiyyə kim,
Aləmdə bu gün məhrəmi-əsrar bulunmaz.

Haqq təala adəm oğlu özidir.

Nəsimi öz qayıdış əvəzliyi ilə yanaşı həmin sözlə eyni məna yükünü daşıyan arxaik kəndü, kəndi formalarından da istifadə etmişdir:

Kəndüyi bilməyən bu dəm qorqu nədir nə bilsin ol.

Kim əzəl tanımadı **kəndi** vücudu şəhrini,
Ol qədahimmət nə yoldan vara sultan istəyə?

Arxaik işarə əvəzlilikləri: ol, şol→o; şu, uşbu →bu; şöylə→belə və s.
Bəhri – mühitə düş ki dəryayi əzəm **oldür**.

Şol binişani buldum, anın nişani oldum.

Gör ki, nə dürlü fitnələr **üşbu** nikah içindədir.

Şu çövhərdir bu gün heyrani-hüsnün.

Şöylə kim xariqi-cahandır söz.

Arxaik sual əvəzlilikləri: qani-hanı, qanqı-hansı
Qani səndən ayrı dilbər, qani səndən özgə yar.

Qanqı aləmdən gəlür nədən insan olur.

Köməkçi nitq hissələrinin arxaik formaları: vəli-ancaq;gər, gərçi →əgər; vü → və;
birlə → ilə; çu, çün → çünki; göz → dəfə; dəxi → daha; uş → artıq, vey –ey və s.

Canımdan kəsmişəm, dilbər, ümidi,
Vəli, səndən kəsə bilməm rəqibi.

Gər görən vaiz üzünü, dəmbədəm eylər fəğan.
Oda yaxar mənbərini, görsə ani həm xətib.

Gərçi fərraşi-məlikdir ənbərəfşan sünbülün,
Çünki mən sultanı buldum, neylərəm fərraşını?

Əgərçi binişansan, kimsə hərgiz
Nişansız bulmamışdır binişanı

Açıldı lələvü nəsrin şükufə gəldi əşcarə.

Bu asi qulların cürmü cahana imdimi gəldi,
Bizə ol dəmdə qalıbdır günah Nəvvavü Adəmdən.

Nəzar səcdə qılır tuti **birlə** qəndü-nətat

Çün mən, Nəsimi, gövhərəm, gəncim sizə faş eylərəm.

Çü bülbül güldən ayrılmaz, ya aşiq yarü həmdəmdən.

Aldı könlüm, qılmadı ol bivəfa bir **gəz** vəfa.

Nəsimi, asiyə uydun, vəli bunu **dəxi** duydun.

Əyağa əl uralım **uş**, bu dəm eyşi sürəlim **uş**,
Dəmimiz xoş görəlim **uş**, neçələr qaldı bu dəmdən.

Ey üzün-zati-yəzdani,
Vey rüxündür süfati-rəhmani.

Sintaktik səviyyədə arxaik formalar:

Nəsiminin dilində uzlaşma əlaqəli atributiv birləşmənin məsdər tərkibi daxilində işlənməsi hallarına çox rast gəlmək olar:

Musa təsəlli nurini görmək təmənnə eylədi.

Xubini üzünə baxmaq zahid xətdir aydır.

Birləşməni feili sifət birləşməsi daxilində də görürük:

Qələmin sirrini həqdən bilən o tayifə kim,
Ənbərin zülfünə heyran dedilər, gerçək imiş.

Eşqin yolunda üzünü xak eyləyən fəqir,
Adı cahanda xosrövü – sahibsərirdir.

Birləşmələrdə tərəflərdən birinin izafət tərkibi ilə ifadə olunması çoxluq təşkil edir. Ümumiyyətlə, Nəsimi şeirlərində izafətlər normativ, qanunauyğun bir hal kimi özünə mövqə qazanmışdır. O, dini-fəlsəfi dünyagörüşün terminoloji ifadəçiləri olan izafət birləşmələrindən yeril-yerində istifadə etmişdir:

Şəbi-lə'lin şərabın içənə sor.

Divi-naməhrəm nə bilsin **sirri-ərvahi-nəbi**,
Talibi-dünyayi-dundur nəfsi-nadanü kilab.

Düşdü, Nəsimi, saçın **həlqeyi-zəncirinə**,
Düşməyən ol həlqəyə, gör ki, nə divanədir.

Tərəflərdən biri həmcinsdir:
Tutidürür bu şəkkərin **dadını, ləzzətin** bilən.

Üzünü, qaşını görən qarşubaqarşu, gözbəgöz,
Sanma ki, bax ol gözün **bədrinə** ya **hilalinə**.

Birləşmənin tərəfləri qarşılıqlı tabelilik əlaqəsindən olduğu üçün birlikdə mürəkkəb cümlə üzvü funksiyasını yerinə yetirir. Məsələn, birləşmə tamamlıq vəzifəsində təsirlik şəkilçisinin iştirakı ilə müəyyənlik, konkretlik ifadə edir:

Cövhəri bilməz, nə bilsin **gövhərin miqdarını?**

Belə formaların bir qismi müasir dil baxımından tam təşəkkül tapmışdır.

Bəzi hallarda təsirlik hal şəkilçisi işlənməmiş, mənə mənsubiyyət bildirən şəkilçi ilə ifadə olunmuşdur.

Şol səbəbdən dilbərin zülfün pərişan buldum uş.

İsmin hallarının bir-birinin yerində işlənməsi Nəsimi **dövrü** üçün də xarakterikdir. Məsələn, təsirlik hal şəkilçisi bəzən yiyəlik halın yerində işlənməmişdir:

Bu sözə yox deyənin adını heyvan demişəm.

Sözdən asılı olaraq bəzən hal şəkilçilərində **n** və **y** əvəzlənməsini görürük:

Əjdəhayı görəcək Musa əsasın daşladı,
Əjdaha oldu əsası, əjdəhayı qapdı.

Yönlük halın təsirlik hal yerində işlənməsi:
Ey eşqə inkar eyləyən, çünü çəravü çendi qoy...

Yönlük hal yerlik halın yerində:
Zahidi-zərraqi hər dəm oda yandırmaq gərək.

Nəsimi şeirlərində yanaşma əlaqəli feili birləşmələr çox qədim olub, ulu dildən gəlir. Bu cür birləşmələrdə ad və feil morfoloji əlamətsiz asanlıqla qovuşaraq, ismi tərkibə nisbətən daha çox mənə yükünə malik olur:

Gözümdən gərçi pünhandır nigarın surəti, amma
Görünən vəchidir onun nəzər qıldıqca hər cayə.

Qoşma ilə işlənən yanaşma əlaqəli feili birləşmələrdə asılı tərəf daha fəaldır:

Düşmüşəm ahü naləyə səndən dalı ayrı mən,
Düşdüyümü ayrı səndən uş yanar od oldu canıma.

Bu misralardakı feili birləşmələr sonrakı dövrlərdə səndən ayrı olalı, səndən ayrı düşdüyümü biçimində sabitləşmişdir.

Beləliklə, biz bu məqalədə Nəsiminin dilində arxaik formaları özünəməxsus tərzdə, fərqli aspektdən təhlil edərək arxaik vahidlərin xüsusiyyətini, mənşəyini, mövqeyini, tarixi inkişaf yollarını az da olsa, müəyyənləşdirməyə çalışmışıq.

Ədəbiyyat:

1. Araslı H., Kərimli T. «Ön söz». İmaməddin Nəsimi. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə, I cild. Bakı: Lider, 2004, 336 s.
2. Dəmirçizadə Ə.M. Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi. Bakı: Maarif, 1979, 268 s.
3. Əzizov E. Azərbaycan dilinin tarixi dialektologiyası. (Dialekt sisteminin təşəkkülü və inkişafı). Dərs vəsaiti. Bakı: Elm və təhsil, 2016, 348 s.
4. İmaməddin Nəsimi. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə, II cild. Bakı: Lider, 2004, 376 s.
5. Qəhrəmanov C. Nəsimi «Divanının» leksikası. Bakı: Elm, 1970, 567 s.
6. Mirzəzadə H. Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası: dərslik. Bakı: Azərbaycan Universiteti nəşriyyatı, 1990, 376 s.

Л.Алиева

Архаичные формы в стихотворениях Насими

Резюме

Великий азербайджанский поэт Насими создавал блестящие образцы поэзии на родном языке. Свои научно-философские мысли Насими излагал в присущем ему художественном стиле. В статье отмечается, что язык Насими сыграл важную роль в развитии азербайджанского литературного языка.

Исследование творчества Насими имеет огромное значение с точки зрения изучения истории развития азербайджанского языка. Язык Насими свидетельствует о древности азербайджанского языка. В своих произведениях он мастерски использует богатство, разнообразие, тонкости родного языка, в частности, слова и выражения живого народного языка.

В статье языковые особенности поэзии Насими исследуются в сравнении с нынешним уровнем азербайджанского языка. Анализируются фонетические, лексические, морфологические, синтаксические особенности архаичных языковых единиц в стихотворениях

Насими, большинство которых составляют азербайджанские слова. Многие из них и по сей день употребляются в азербайджанском литературном языке, некоторые полностью архаизировались, некоторые же сохранились в диалектах. Настоящая статья имеет научную значимость в плане изучения литературного наследия Насими.

L.Aliyeva

The archaic forms in Nasimi's verses Summary

The great Azerbaijani poet Nasimi created the brilliant samples of his poetry in his native language. Nasimi expressed his scientific – philosophical ideas in his inherent artistic style. It is noted in the article that Nasimi's language played an important role in the development of the Azerbaijani literary language. Research of Nasimi's creation is essential for study of the historical development of the Azerbaijani language.

Nasimi's language testifies to the antiquity of the Azerbaijani language. Nasimi skillfully uses richness and variety, subtleties of the native language, particularly the words and expressions of the lively popular language in his works. The language peculiarities of Nasimi's poetry are researched in comparison with the present level of the Azerbaijani language in the article.

The article contains the analysis of the phonetic, lexical, morphological, syntactic features of the archaic language units in Nasimi's verses most of which are the Azerbaijani words. Many of them are still used in the Azerbaijani literary language, some of them have been completely archaized and some of them are preserved in the dialects. The article has its scientific relevance to study of Nasimi's literary heritage.

Keywords: language signs, phonetic level, grammatical level, archaic forms

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 12.04.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 31.05.2019

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Seyidova Sultan tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur.